

**RADA GMINY
ŚWIDNICA**

**Uchwała nr XXX/189/2012
Rady Gminy Świdnica
z dnia 31 lipca 2012 r.**

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2012-2014.

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 15 z dnia 8 marca 1990 r.o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) oraz art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149, poz. 887 z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

§1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2012-2014 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Świdnica.

§3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCA
Rady Gminy Świdnica
Regina Adamska
Regina Adamska

Uzasadnienie
do uchwały nr XXXI/189/2012
Rady Gminy Świdnica
z dnia 21 lipca 2012 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2012-2014.

Zgodnie z treścią cytowanych na wstępie przepisów do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja trzy letniego programu wspierania rodziny. Istotnym elementem ustawy jest wprowadzenie rozbudowanego systemu profilaktyki na rzecz rodziny wychowującej dzieci, przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Przyjęcie Programu przewiduje rozwój działań profilaktycznych mających na celu wzmocnienie rodzin z grup ryzyka w celu zapobieżenia narastaniu kryzysu i umożliwienie każdemu dziecku prawa do stabilnego, trwałego i rodzinnego środowiska wychowawczego. Podjęcie uchwały jest zatem w pełni uzasadnione.

Sporządziła:

D. Walczak

Radca Prawny

.....
RADCA PRAWNY

Anna Melin
Anna Melin
Księżka Waruchin

Kierownik

.....
[Signature]

Załącznik
do uchwały Nr XXX/189/2012
Rady Gminy Świdnica
z dnia 31 lipca 2012 r.

**Gminny Program Wspierania Rodziny
na lata 2012 – 2014**

Świdnica 2012

Wprowadzenie

Rodzina jako podstawowa komórka życia społecznego jest pierwszym i najważniejszym środowiskiem wychowawczym dziecka. Jest wspólnotą w najgłębszym tego słowa znaczeniu. Jest wspólnotą niezwykłą, stanowiącą model i normę dla wszystkich innych grup społecznych. W niej to dziecko zdobywa pierwsze doświadczenia, doznaje pierwszych odczuć emocjonalnych i przyswaja sobie obowiązujące wzorce i zasady współżycia, a także utożsamia się ze swoim najbliższym otoczeniem, szukając w nim miejsca dla siebie.

Rodzina jest wspólnotą naturalną opartą na miłości i wolnym wyborze dwóch osób pragnących dawać początek życiu i uzupełniać się we wzajemnej miłości. Stanowi związek wyłączny i trwały, bo tylko taka rodzina daje swoim członkom poczucie bezpieczeństwa, pewności jutra i świadomości, że jest się kochanym. Rodzina to nie tylko i wyłącznie środowisko wychowawcze, to także najbliższe człowiekowi środowisko życia, najbliższa mu grupa, która może a właściwie powinna wzbogacać jego życie, zaspokajać potrzeby biologiczne, psychiczne, materialne, dawać poczucie bezpieczeństwa, zadowolenie i psychiczne oparcie.

Może być ona, a nie powinna źródłem silnie i głęboko przeżywanej życiowej porażki, źródłem niepokoju i rozczarowania.

W literaturze poświęconej roli środowiska rodzinnego szczególną rolę przypisuje się kontaktom osobowym między dzieckiem a rodzicami. Znaczenie tych kontaktów polega między innymi na tym, że:

1. Rodzice są pierwszymi partnerami interakcji społecznych dziecka. Oddziałują na nie w najwcześniejszym okresie życia, kiedy plastyczność zachowania jest największa.
2. W kontaktach z rodzicami i innymi członkami rodziny zaspokajane są podstawowe potrzeby psychiczne dziecka, takie jak doznawanie i odwzajemnianie miłości, społeczne uznanie i poczucie bezpieczeństwa.
3. Oddziaływanie członków rodziny, a zwłaszcza rodziców na dziecko ma charakter dwutorowy. Odbywa się ono poprzez świadome oddziaływanie wychowawcze, w wyniku którego dziecko kształtuje swoje zachowanie stosownie do oczekiwań rodziców, jak również przez oddziaływanie niezamierzone. Rodzice stwarzają określone sytuacje, które wyznaczają kierunek zachowania się dziecka.
4. Rodzice stanowią dla dziecka najbliższe wzory osobowe asymilowane i w procesie naśladownictwa i identyfikacji. Dzięki istnieniu takich wzorów osobowych dziecko przyswaja sobie różnorodne formy społecznego zachowania.

5. Rodzina wprowadza dziecko w świat wartości kulturalnych i społecznych, ukazuje mu różnorodne cele zaspokajające jego potrzeby oraz uczy go sposobów, za pomocą których te cele można osiągnąć.

W przypadkach jakiegokolwiek dysfunkcjonalności rodziny dziecko ma prawo do specjalnej ochrony i pomocy państwa. Wszelkie działania służb i instytucji pracujących na rzecz dobra dziecka i rodziny powinny być zintegrowane i uwzględniać prawo do zachowania tożsamości dziecka i jego prawa do utrzymywania kontaktów z rodzicami.

Program wspierania rodziny ukierunkowany jest w głównej mierze na rozwiązywanie sytuacji, gdy rodzina i dziecko pozbawione są możliwości rozwijania się w swojej naturalnej rodzinie ze szczególnym uwzględnieniem służb społecznych i współpracujących z nimi organizacjami, fundacjami, związkami wyznaniowymi oraz środowiskiem lokalnym.

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2012-2014 jest utworzenie spójnego systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w celu przywrócenia im zdolności do wypełniania tych funkcji poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Zadania realizowane w ramach Programu skupiać się będą nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną.

Realizacja polityki wspierania rodziny opiera się na następujących aktach prawnych:

- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r. Nr 149, poz. 887 z późn. zm),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 Nr 180, poz. 1493 z późn. zm),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2009 r. Nr 1, poz. 7 z późn. zm),
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 z późn. zm.),
- Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Świdnica na lata 2009-2013.

I. Analiza SWOT Lokalnego Systemu Wspierania Rodziny i Opieki nad Dzieckiem.

Mocne strony

- świetlice środowiskowe zapewniające pomoc pedagogiczną, opiekuńczą i wychowawczą dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych,
- dostęp do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego realizowanego przez Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Świdnicy,
- kompetentna, doskonaląca swoje umiejętności kadra pomocy społecznej GOPS w Świdnicy,
- dostępność do usług opiekuńczych świadczonych rodzinom,
- efektywne pozyskiwanie środków finansowych na realizowanie programów z zakresu aktywnej integracji społecznej,
- dobra współpraca z placówkami oświatowymi funkcjonującymi na terenie Gminy Świdnica,
- dożywianie dzieci, młodzieży w ramach rządowego programu "Pomoc państwa w zakresie dożywiania",
- otwartość władz samorządowych na współpracę ze środowiskiem lokalnym,
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy Gminie Świdnica,
- Sąd i Kuratorzy Zawodowi przy Sądzie Rejonowym w Świdnicy,
- Zakłady Opieki Zdrowotnej na terenie gminy,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy,
- Powiatowy Urząd Pracy w Świdnicy,
- Komenda Powiatowa w Świdnicy,
- Lokalne media

Słabe strony

- niedostateczna wiedza i gotowość społeczna w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej,
- brak nawyków u mieszkańców do korzystania z rodzinnego poradnictwa specjalistycznego,
- mała aktywność społeczności lokalnej w zakresie organizacji grup wsparcia i grup samopomocowych,
- brak wsparcia finansowego z budżetu państwa na wspieranie rodziny dysfunkcyjnej,

Szanse

- wykorzystywanie środków z projektów systemowych realizowanych przez ośrodki pomocy społecznej do ograniczania marginalizacji i wykluczenia społecznego,
- wykorzystanie świetlic środowiskowych w procesie wychowania i wspierania dzieci z rodzin dysfunkcyjnych,
- pozyskanie kandydatów do pełnienia roli rodziny wspierającej,
- doskonalenie form pracy z rodziną wykorzystując wiedzę ze szkoleń realizowanych w ramach projektów "Podnoszenie kwalifikacji kadr pomocy społecznej" przez Dolnośląski Ośrodek Polityki Społecznej we Wrocławiu.

Zagrożenia

- brak uregulowań prawnych w zakresie sposobu przepływu informacji o zagrożonych rodzinach pomiędzy sądami, policją, kuratorami społecznym, PCPR, domami dziecka a ośrodkami pomocy społecznej,
- niestabilny system prawny w zakresie wspierania rodziny i pomocy społecznej,
- niewystarczający stan zasobów mieszkaniowych gminy w stosunku do potrzeb mieszkańców,
- brak świadomości problemu i umiejętności szukania pomocy przez rodziny dysfunkcyjne,
- niedoskonałość systemu prawnego w zakresie ustalania kryterium pomocowego dla rodzin.

II. Cel główny

Tworzenie warunków dla rozwoju rodziny i opieki nad dzieckiem. Poprawa jakości życia rodzin i dzieci poprzez rozwój ich aktywności własnej oraz zapobieganie marginalizacji życia rodziny.

III. Cele szczegółowe:

1. Diagnozowanie środowisk rodzinnych w tym:

- a) rozpoznawanie i analiza problemów występujących w rodzinie dysfunkcyjnej,
- b) bieżące kontakty pracowników socjalnych z pedagogami szkolnymi, kuratorami sądowymi, policją i PCPR.

2. Zabezpieczenie

- a) objęcie programem dożywiania dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych,
- b) objęcie dzieci z rodzin wymagających wsparcia pomocą w formie stypendium szkolnego,

- c) udzielanie pomocy rzeczowej w formie produktów żywnościowych uzyskanych z programu PEAD " Działania na rzecz mieszkańców Gminy Świdnica, poprzez zapewnienie żywności i wydawanie jej przez Świdnicki Bank Żywności,
- d) monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin tego wymagających poprzez kontakt z podmiotami świadczącymi usługi medyczne na terenie Gminy Świdnica,
- e) pomoc rodzinom wymagającym pomocy w zakresie poradnictwa specjalistycznego,
- f) pomoc osobom wymagającym wsparcia w ustalaniu stopnia niepełnosprawności,
- g) zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom wymagającym wsparcia w oparciu o przepisy ustawy o pomocy społecznej.

3. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz możliwość rozwiązywania już istniejących w szczególności poprzez:

- a) systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych i niewydolnych przez pracowników socjalnych, nauczycieli, pedagogów szkolnych oraz przedstawicieli innych zawodów kontaktujących się z rodziną, w tym lekarzy i pielęgniarek świadczących usługi medyczne mieszkańcom, psychologów Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej i innych specjalności,
- b) kontynuowanie specjalistycznego wsparcia psychologicznego, terapeutycznego i prawnego na rzecz rodzin zagrożonych kryzysem,
- c) podejmowanie działań podnoszących kompetencje wychowawcze rodziców poprzez organizowanie spotkań z fachowcami i terapeutami różnych specjalności,
- d) organizowanie porad, szkoleń, spotkań i konferencji służących doskonaleniu systemu współpracy pomiędzy ośrodkiem pomocy społecznej i instytucjami oraz organizacjami zajmującymi się organizowaniem pomocy rodzinom zagrożonym,
- e) bieżące aktualizowanie strony internetowej ośrodka pomocy społecznej w zakresie miejsc i form pomocy rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze,
- f) zapobieganie niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży poprzez wspieranie i promocję inicjatyw lokalnych i poprzez działalność świetlic środowiskowych,
- g) organizowanie na świetlicach środowiskowych spotkań z konsultantem ds przeciwdziałania alkoholizmowi funkcjonującym przy Urzędzie Gminy w Świdnicy,
- h) możliwość zatrudnienia asystenta rodziny w celu aktywnego wspierania rodziny z dziećmi poprzez:
 - zapobieganie sytuacjom oddzielenia dzieci od rodziny,
 - pomoc rodzinie w odzyskaniu dzieci,
 - pomoc w przywracaniu naturalnych ról społecznych i zdrowych relacji w rodzinie,
 - współpracę z instytucjami sprawującymi pieczę nad rodziną dysfunkcyjną.

4. Wsparcie interdyscyplinarne dzieci i rodzin naturalnych w szczególności:

- a) koordynacja działań ośrodka, w tym bieżąca współpraca z podmiotami podejmującymi różnorodne działania na rzecz dzieci i młodzieży,
- b) wspieranie edukacji służb społecznych w zakresie wykorzystania metody pracy interdyscyplinarnej w rozwiązywaniu problemów dziecka i rodziny,
- c) dobór działań naprawczych na rzecz dziecka i rodziny w oparciu o działania interdyscyplinarne,
- d) interwencję w czasie kryzysów w rodzinie naturalnej dziecka,
- e) wspieranie rodzin zastępczych, w których zostały umieszczone dzieci,
- f) organizowanie wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci i młodzieży z rodzin przeżywających problemy opiekuńcze, podczas którego wykorzystywane będą programy naprawcze i działania socjoterapeuty,
- g) grupy wsparcia dla osób i rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.

5. Profilaktyka

- a) udział w ogólnopolskich kampaniach, których celem jest wzmocnienie podstawowej komórki społecznej jaką jest rodzina,
- b) udział w projektach współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, mających na celu ochronę poziomu życia rodzin oraz rozwój specjalistycznego wsparcia dla nich,
- c) propagowanie idei wolontariatu oraz innych form aktywności lokalnej sprzyjających rozwijaniu postaw nastawionych na pomoc rodzinom dysfunkcyjnym. Organizowanie dla nich wszelkiego rodzaju form wsparcia.

IV. Adresaci Programu

Rodziny wychowujące dzieci z terenu Gminy Świdnica dotknięte przemocą, problemem uzależnień, zagrożone ubóstwem, wykluczeniem społecznym, przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Wszystkie dzieci wymagają ochrony praw i wolności oraz pomocy dla zapewnienia harmonijnego rozwoju i przyszłej samodzielności życiowej. Szczególnej uwagi wymagają dzieci i młodzież z rodzin niewydolnych wychowawczo i finansowo. Dysfunkcje rodziny spowodowane w głównej mierze uzależnieniami przyczyniają się do powstawania zagrożeń do prawidłowego rozwoju dzieci żyjących w tych rodzinach. Niewydolność rodziców zaburza zaspokajanie podstawowych potrzeb w tym przede wszystkim rozwojowych dziecka, prowadzi do niepowodzeń szkolnych oraz izolacji społecznej. Przywrócenie prawidłowego funkcjonowania tych rodzin jest największym zyskiem dla społeczności lokalnej w każdej sferze życia.

V. Harmonogram realizacji Programu

Koordynowanie i organizowanie działań w ramach Programu, inicjowanie nowych rozwiązań należy do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy. Program realizowany w latach 2012-2014 na terenie Gminy Świdnica oparty będzie na pogłębionej diagnozie w celu dostosowania działań naprawczych do potrzeb rozwojowych rodzin dysfunkcyjnych.

1. Wskaźnikami realizacji poszczególnych celów Programu będą takie dane jak:

- liczba i formy udzielonej pomocy,
- liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych różnorodnymi formami pomocy,
- liczba szkoleń i warsztatów,
- liczba i rodzaj miejsc poradnictwa specjalistycznego,
- liczba osób objętych projektem systemowym, kontraktami socjalnymi,
- liczba osób uczestniczących w grupach wsparcia,
- liczba rodzin korzystających z pomocy asystenta rodziny.

W lokalnym systemie działań w zakresie rozwiązywania problemów społecznych rodziny Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy będzie współpracował z różnymi podmiotami, instytucjami pomocowymi. Natomiast w działaniach profilaktycznych na rzecz rodzin wymagających pomocy i wychowujących dzieci szczególną rolę przypisać należy organizacjom pozarządowym i kościelnym. Spodziewanym efektem realizacji Programu ma być poprawa sytuacji dziecka i rodziny, wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie zachowań patologicznych oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla dziecka i rodziny. Tak rozumiany Program stanowić będzie pełne i kompleksowe ujęcie systemu opieki nad dzieckiem i rodziną.

VI. Finansowanie Programu

Program finansowany będzie ze środków budżetu Gminy Świdnica oraz z projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

VII. Monitorowanie Programu

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy działając z upoważnienia Wójta Gminy Świdnica zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej będzie co roku do 31 marca przedstawiał Radzie Gminy Świdnica syntetyczne sprawozdanie z realizacji Programu.